

VLEERMUIZEN, geen vogels, maar minstens zo interessant

=====

Ieder jaar worden wel oude kwijnende bomen gerooid, terwijl die bomen juist nog zo rijk aan allerlei leven zijn. De bomen bieden broed- en schuilgelegenheid, terwijl allerlei insecten, spinnen, schimmels, en micro-organismen massaal op aftakelende bomen voorkomen. Dit laatste is een reden waarom ik nestkasten ophangen geen goede vervanging voor natuurlijke holtes vind.

De groep van boombewonende vleermuizen (De Rosse Vleermuis, Watervleermuis, De Franjestaart, Gewone Grootoor, en mogelijk ook de Ruige Dwergvleermuis) wordt door het rooien van holle bomen bedreigd. Vaak wordt als zo'n boom omligt gezegd dat men van het bestaan van de vleermuizenkolonie niet afwist.

Deze zomer - van mei tot oktober - doe ik daarom 'n onderzoek naar die boombewonende vleermuizen.

In het kort komt het hier op neer:

kraamkolonie bomen worden opgezocht, en nauwkeurig geregistreerd en opgemeten. De beheersinstanties worden daarna op de hoogte gesteld van het voorkomen van de vleermuizen.

Het onderzoeksgebied is: alle landgoederen tussen Bantam en Gooilust, Kamphoeve, Spanderswoud en 't Corversbos.

Ik denk dat iedereen wel eens vleermuizen langs het huis, of in het schijnsel van een straatlantaarn heeft zien vliegen.

Het vinden van een vleermuisboom is wat moeilijker. Daarom is in het algemeen, en ook in het Gooi praktisch niets bekend over bomen waar vleermuizen inzitten, tot zo'n boom omligt, alleen is het dan te laat.

Toch is zo'n boom voor mensen die ogen en oren goed gebruiken best te vinden. Daarom iets over vleermuizen in De Korhaan.

Vaak is overdag - vooral bij warm, drukkend weer - het schrille gepiep en gekrijs al van verre (soms meer dan 30 meter ver) te horen. Dit geluid lijkt in scherpte erg op de alarmroep van de Zanglijster, en nog meer op het "ophaaltje" van de Roodborst-zang (de zang bestaat uit een schril ophaaltje (tsie) gevolgd door het parelende liedje.

Na enige oefening is het verschil toch goed te horen.

Zo om deze tijd zijn ook vele jonge piepende vogels (mezen, spreuwen, e.a.) te horen. Ook dit geluid valt - ook na oefening - te onderscheiden van het vleren-gepiep: vleermuizen piepen schriller, en onregelmatiger.

Door de bron van het gepiep te lokaliseren kan alle twijfel de wereld uitgeholpen worden.

Vleermuizen laten hun uitwerpselen gewoon in de holte waarin ze hangen vallen, totdat op 'n gegeven punt de hele troep 't in- en uitvlieggat uitstroomt.

Schril gepiep, zo'n zwarte stinkende streep uit 'n holte en een zwerm vliegen of vlooiën rondom het gat, dan kan het niet meer missen: vleermuizen.

Ook ca. 1 uur vóór zonsopkomst en na zonsondergang, kan je bomen ontdekken door 't terug-, resp. uitvliegende vleren 'n tijdje rond de boom vliegen.

Bedenk dat bij het bekijken van zo'n boom de vleermuizen hypergevoelig zijn voor verstoring! Het is beter om te twijfelen of er vleermuizen in 'n boom zitten, dan zeker te weten dat ze er zaten.

Als iemand een vleermuisboom weet te staan, of dit vermoedt, zou ik dat graag willen weten.

Wat niet direkt met mijn onderzoek heeft te maken, maar minstens zo interessant is, is gegevens over jaag- en vliegroutes van de vleermuizen. Dit is 'n stuk moeilijker.

Met een beetje ervaring kan je vogels aan hun vliegbeeld, of aan hun geluid tijdens de vlucht herkennen. Met vleermuizen is dat niet zo eenvoudig.

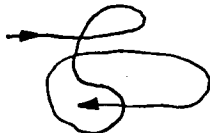
Verder dan schatten van de grootte (groot-klein) kom je niet. Het ultrasone geluid is meestal te hoog om te horen, en zelfs met speciale apparatuur kan je nog niet met zekerheid de soort bepalen.

Toch is het de moeite waard om te kijken waar bijvoorbeeld jaaggebieden zijn. Bij het waarnemen moet je dan letten op:

- a. passanten (overvliegend): rechtlijnige vlucht, hoogte 1 - 60 meter, afhankelijk van de soort. Soms lusvormige uitschieters, waarschijnlijk om een insect te pakken, de route wordt daarna echter weer vervolgd.

- b. jagers (fouragerend): op een bepaalde plaats wordt geruime tijd rondgevlogen, met lussen, 8-en, loopings, etc. Als er geen verkeer langskomt kan je het knarsentanden - bij het fijnmalen van 'n insect - horen!

Iedere waarneming uit 't hele Gooi is heel erg welkom! Let ook overdag op, vooral als het lang heeft geregend, en even droog is, jagen vleermuizen ook overdag.

Ook in vondsten van vleermuizen, of keutels in nestkasten ben ik geïnteresseerd, en bijvoorbeeld ook waarnemingen van op vleermuizen jagende Boomvalken of Bosuilen zijn de moeite meer dan waard. Het meest steek je altijd op door naar buiten te gaan, of doordat 'n ander je ergens op wijst, dus wie eens mee wil als ik er op uitga, die zegt het maar!

Nogmaals: als iemand (bijv. na een wandeling met mij) op eigen houtje 'n kolonieboom (be)zoekt zorg dan vooral zo stil mogelijk te zijn, en niet vóór het uitvlieggat te staan, zodat de vleermuizen ongestoord kunnen in/uit vliegen.

Laat koloniebomen alleen aan die mensen zien, waar je zeker van weet dat ze verstandig genoeg zijn de vleermuizen met rust te laten!

Hans Fuchs, Gen. de la Reylaan 3, 1404 BL Bussum
tel. 02159 - 30302